

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slegom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari“ Nar. Pošt.

Pređata s poštaricom stoji 2 for., a seljaka samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for. a seljaka 50 novč. za pol godinu. Iraz. Caroline višepoštarina. Ođe se najprijateljnije 8 seljaka to su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za 70 novč. na godinu svakom. Novci se šalju kroz poštarsku Naznačnicu. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List, nedodje na vrijeme, nika to javi odpravništva u otvorenu pi-
 su, sa kojom se neplaća nikakva poštarina, naplata izvana Teklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

Tipografija, Filijal di C. Anali, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platjeno poštarino. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se il u ološiti il u izradku, nalmo prama stroj vrlednosti i smjeru oroga Lista. No-
 podpisani se dopisi nepotrebljuju, Osobna napadanja i dišo sukromne stvari
 nontazno mjesta u ovom Listu. Priobčena sa pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak.
 Oglasi od 8. redakah stoje 60 novč., a svaki redak svajšo 5 novčičah; il u slučaj
 opetovanja po što se pogodno oglašnik i odpravništvo. Dopisi se norražaju. Ured-
 ništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopisuju, nego putem stroje
 Listnice.

Austrijski prestolni govor.

„Stovana gospodo obih klučah carovni-
 škog vieća!

Ja Vas pozdravljam na početku
 nove periode, ustavne djelatnosti i ve-
 lim Vam srdačno dobro mi došli.

Vrlo mi godi, što vas danas vi-
 dim skupljene oko moga prestolja.

Pošto su sada i zastupnici Moje
 ljubljene kraljevine Češke, slušajući Moj
 poziv, u potpunom broju, bez ustrba
 po svoje pravno uvjerenje i uz svu
 različitost svojih nazorah, stupih na to
 zajedničkog razpravljanja, učinjen je va-
 žan korak, da se, polučiv ono obćenito
 izmirenje i sporazumak, koji su uvijek
 bili cilj, Mojih željah, i Ja se tvrdno
 nadam, da će kraj svestrane umjerenosti
 i zanjenitog pravnog stovanja, Vašem
 viećanju poći za rukom, da se i sbljga
 dokučiv ovaj cilj, koji se u interesu držav-
 nog položaja moći uvijek imade čvrsto
 držati pred očima, i tako nastavu osigura
 jednako radostno priznanje svih narodah.

Važne su i mnogobrojne zadatke,
 koje ćete imati rješavati.

Vć za koji dan imati ćete se za-
 nimati zakonskim osnovami, koje se
 odnose na obranu monarkije. Vas će,
 razpravljajući ove osnove, voditi pa-
 triotično uzvazenje, da u vlastitoj snazi
 leži najpouzdanije jamstvo mira, koji
 pučanstvu osjegurava plodove privredne
 marljivosti, i da monarkija mora uvijek
 biti u stanju, da postupa potpunom
 snagom svoga znamenovanja, ako do-
 godjaji iziskuju, da štiti svoje interese.

Sadržaj dalnje zakonske osnove,
 kojom ćete se imati baviti, sačinjava
 poboljšanje pristojbah za nemoćne voj-
 nike, oškriba, ubogih udovah i sirotah
 onih vojnikah, koji su pali pred ne-
 prijateljem, zatim podupiranje ubogih
 obojiteljih vojnikah, pozvanih u slučaju
 mobilizacije, uvedenim vojničke pris-
 tojbe, za koje se već poskrbio obran-
 kenj zakon.

Uprava Bosne i Hercegovine iz-
 skuje zakonodavne odredbe, o kojih
 ćete imati viećati suglasno sa ugarskim
 državnim saborom.

Moja će vlada neprekidno nastojati,
 da jednakom skrbi goji duševne i ma-
 terijalne interese svih narodah države.

Nastojanje, da se uzpostavi ravno-
 vjes u državnom kućanstvu, protezat
 će se najprije na sve pristjednje, koje
 se dadu složiti sa postojećimi uredbami,
 a obuhvaćati će i ratni proračun, u
 koliko se čini, da se to dađe složiti sa
 položajem moći i sigurnošću države.

Da se znatno umanje državni iz-
 daci potrebno je ujednostučiti upravu
 u pojedinih granah javne službe, te
 sam Ja Mojoj vladi naložio, da o tom
 podnese shodne predloge.

Manjak u državnom proračunu,
 koji će se do koji dan predložiti, ima-
 de se netražeti državnog kredita i ne-
 skroćee produktivnoj snazi pučanstva,
 pokriti povećanjem dohodakah. Dotični
 predlozi biti će predmetom Vašeg naj-
 pomnijeg viećanja.

Pošto reforma izravnih porezah,
 bijaše u prijašnjih sjeditbah opetovano
 započeta, do sada jeste nije završena,
 to će Moja vlada, upotrebiv obsežne

predradnje, podnieli nove predloge, i
 Ja se nadam, da će carevinskomu vieću
 poći za rukom, da napokon izvede po-
 pravak našeg poreznog sustava, koji je
 toli silno nuždan u interesu pravedni-
 jeg razdijeljenja tereta.

Osobitu brigu poklanja Moja vlada
 odredbam, kojim je svrha, da se po-
 digne domaća radnja.

Kod razpravah radi obnove trgo-
 vackih ugovorah, koji će do skora
 izteći, valjati će se na to obazrieti, da
 se odklone štete, koje bi usljed pro-
 mienjenog gospodarstvenog i carinskog
 zakonodavstva u inozemstvu, mogle do-
 vesti u pogibelj našu produkciju, trgo-
 vinu i promet.

Dogovori, koji se vodiše u posljed-
 nje vrijeme, davaju radostnu nadu, da
 će se povoljno urediti prometni i trgo-
 vacki odnošaji sa njemačkim carstvom.
 (Odobranje).

Od uvedenja novih predjelah u
 carinsku svezu i podignuća novih skladi-
 štah za domaće proizvode u Trstu
 nadati se je, da će trajno oživiti naš
 trgovački promet.

Razvoj naših željezničkih poslovah
 i nužno olakšanje tereta, koji su skop-
 čani sa sustavom državne garancije,
 iziskivati će u punoj mjeri Vašu po-
 zornost. Gradnja arlberške željeznice,
 koja biva sve važnija, zavisi od dogo-
 vora, o kojih Moja vlada nastoji, da se
 do skora završe, da Vam umah pred-
 loži obsežne osnove. (Bravo!)

Zakon o načelnih ustanovah za
 komasaciju zemljišta, koji ćete Vi za-
 ključiti, imade saborom omogućiti, da
 pospiješe za lteranje gospodarstva po-

željno arondiranje zemljišnog posjeda.
 (Odobranje).

Reviziji obrtnih zakonah, uvaživ
 izkustva, koja su stečena od kad je
 izdan obrtni red, svrha je, da unapredi
 obrtne interese, navlastito ojačanjem
 malog obrta i shodnim uredjenjem od-
 nošajah medju gospodari i njihovimi
 radnici. (Bravo!)

Zakonska osnova o olakšanju
 dieleimčinom dokinuću poreza od pre-
 dujmovnicah imade promaknuti za obrt
 i gospodarstvo poželjan razvitak ovih
 zavodah. (Živo odobranje).

Pomoć protiv nepoštenom postupku
 kod kreditnih poslovah (odobranje) i
 oslobodjenje od dužnosti legaliziranja
 kod ukunjenih izpravah o predmetih
 manje vrijednosti, jesu predmetom glas-
 no i često izraženih željah. Vi ćete
 izpitati predloge, koje će Vam Moja
 vlada podnieli u tom pogledu.

Reforma gradjanskog postupnika i
 materijalnog kaznenog prava, za kojom
 se već odavna teži, imade se opet
 započeti zakonskim osnovami, koje će
 se iz nova predložiti, i Ja očekujem
 od Vas, da ćete konačno dogotoviti
 ovu premućnu, ali vrlo nuždu zako-
 nodavnu radnju.

Moja vlada ozbiljno skrbi, da se
 popravi položaj klera za duhovno pa-
 stirstvo, kojega naraštaj više nije do-
 statan za potrebu. O tome će Vam se
 odmah predložiti osnove.

Dulje trajanje posljednje sjeditbe ca-
 revinskoga vieća i novi izbori za zastup-
 ničku kuću nedopustahu, da se sabori
 sazovu još prije početka ove sjeditbe
 carevinskoga vieća. Nu ukazuje se po-

HRVATSKE NARODNE PIJESME IZ ISTRE.

CLIV (nastavak).

I nevira dvojke — velika je grihota.

(Iz Voloskoga).

Umjetna pjesma po stroj prilici dobro poznatoga pokoj-
 Collopa Riečanina.

„Spomeni se viro, — dušo Andrijana,
 Budi milostiva, — gani se na mene,
 Da moj testamenat — izručim ja tobe
 I na tvoje oči — dušu da izpustim,
 Svá moja skrovita — tobe da izustim.“
 Dobra pastirica — loti Andrijani,
 Da joj ona povi — i ljubav zahvali:
 Njoj je prikoniła — milostiva lista.
 Na to odgovara, — da znat neća ništa.
 Virna pastirica — natrag se povrća,
 Uglada Eduarda — kako se uvrća,
 Ufajučti čuti — kako dođri glasi.
 Ali na aviz prvi — padaju mu vlasi,
 Pokle u nebesa — težko uzdišaje:
 „Ah, dragi moj Bože, — ovo besiduje —
 Jeli je to plaća — pravoj mojoj viro,
 Da ja ovaj sada — nesretno umirem.“ —
 Posle svega toga — stane poridati:
 „Kadigoder bude — moje telo stati,
 Prosim: svrhu njega — postaviti hoćes
 Ova moja slova, — ka razumit moreć:
 — „Ovdi loži telo — od virne ljubavi,
 Za ka ga nevira — u zemlju postavi,
 Šćeka izgled bude — sada za svakoga
 Onoga, koj stije — ova moja slova.“ —

Tobe, dobra dušo, — sada ću moliti,
 Ovo smrtno telo — nemoj zapustiti.
 Neka jurve zrone — zvoñi angunija
 Duša sad izlazi — Isus i Marija!“ —
 Mlađa pastirica — gorko je plakala,
 Eduarda telo — onđi pokopala,
 Dili Andrijani — znati dogojenje,
 Videti naredbo — od nje dovršene.
 Tada Andrijana — zašli iz pamoti,
 Kako luped tica — do groba doleti.
 Kad ona ugleda — vrhu crna groba
 Mrtva Eduarda, — ona tužna slova,
 Ustane plakati — sebo zaklinjati,
 Sveg svita dvojke — onde sazivati,
 Neka verna budu — svakomu mladiću,
 Ako nete upast — va njeju nesriću.
 Kako to izrođe — dušu j' izpustila.
 Mlađa pastirica — za nje je molila,
 I kot virna ljubá — ju je pokopala,
 Spomen vekovita — s ovom ja ostala.
 Čast ti neumrla, — mlada pastirice,
 Ka si dobrovoljno — zgnubila orđice,
 Ka žalosti take — tu jesu dopale,
 Ona dva ukopa, — žalostina ostano!

CLV.

Ive i sestra.

Ive koš, rukavice nosi,
 Sestrica tučat mu donesala,
 Ivo seće, ručat mu se neće.

„Ča ti j' Ivo, da ručati nećes?“

„Oj sestrice, rumeno ti lice,
 Biš ga dala meni poljubiti?“ —
 „Borme neću, bratac moj rodjeni,
 Aš bi bila od ljudi samota
 I od Boga još veća grihota!“
 Ivo skoči v zeleni vinograd
 Ter ukine kitu ružmarina,
 Maru svikno prok lica rumena.
 Kuda j' Mari kita zasigala
 Tud je Mari krvca prolivala.
 I onde raste svake sorte trave,
 Svake sorte najveć deteljine,
 Pak ju žanje Anica divojka
 Zlatnim srpom, belimi rukami,
 Pak ju metje pred brajnemi konji:
 Jijte, pijte, konji brajna moga,
 Aš vam najco dug put putovati,
 Aš vam najco tri lugi obajti.
 V prvim lugi ni hladne vodice,
 V drugim lugi kunje i naranta,
 Trećim lugi doška jesenova,
 Nutre leži ljubá Ivanova.
 Na Košljaku sabrao O.

CLVI.

Zibala j' Ane.

Imašca XLIX. na 40. strani.
 Zibala je Ane
 Pavla detič,

Zibala ga je
 Devot let;
 Loto deseto
 Mito pitala.
 „Ča ćeš ti, Ane,
 Za mito troje?
 Ja ću ti dati
 Volo Pavlove!“
 „Vole ja imam,
 Volna nimam!“
 „Ja ću ti dati
 Kenje Pavlove!“
 „Konje ja imam,
 Konjara nimam!“
 „Ja ću ti dati
 Brode Pavlove!“
 „Brode ja imam,
 Brođara nimam!“
 „Ja ću ti dati
 Pavlovo polje!“
 „Polje ja imam,
 Pañčica nimam!“
 „Ja ću ti dati
 Grade Pavlove!“
 „Grade ja imam,
 Pavlica nimam!“
 „Evo ti, Ane,
 Pavlica moga!“
 „Hvala vam vela,
 Majko Pavlova!“
 „Novice“ g. 1851.

željnim, da carevinsko vieće, delegacije i sabori redovito viećaju jedni za drugim tako da sva ta zastupstva uzomognu sigurno zadovoljivati svojim zadaćam, što je moguće samo onda, ako ona sama sebe ograniče i mudro upotrebe svoje vrijeme. (Odobranje).

Zadovoljstvom konstatujem, da prema svim vlastitim obстоje nepomućeno dobri odnošaji.

Berlinski ugovor izveden je u njegovih bitnih ustanovah.

Ulaz u novopazarski sandžak izvršen je na temelju ovoga ugovora u prijateljskom sporazumskom sa Portom.

Zadaća moje vlade biti će, da svu svoju pozornost posveti sada omogućenom trajnom njegovanju i razvijanju naših gospodarstvenih odnošajih prema Istoku. (Živo odobranje).

Stovana gospodo obih kućah carevinskog vieća!

Mnogi dokazi vjerne ljubavi i privrženosti Mojih naroda za Mene i Moju kuću, te iz sredine pučanstva sve glasnije zvućeci vapaji za uzdržanjem sloge, u kojoj su Moji narodi od vjekovah mirno uzporedito živjeli, godili su Mojemu sreću. (Burno odobranje).

Ove izjave jesu Mi jamstvo, da ćete se i Vi nadahnuti istim duhom sloge i umjerenosti, na ltu ustavnog djelovanja sporazumjeti, da se mirno i neprekidno razvija obće dobro.

Austrija biti će, vjerna svomu povjestničkomu zvanju — da bude branitelj za prava svojih zemaljah i naroda u njihovoj nerazdijeljivoj, jedinstvenoj svezi (iznovično burno odobranje) — stalno utočiti prava i prave slode.

I tako započimite, stovana gospodo, božjom pomoćju svoju viećanja. (Burno klicanje Hoch!)

RAZGOVOR

među Stefanom i Ivanom pod ladanjom dne 13 srpnja 1879.

Stefan. Dobar dan, Ivane. Dodjile amo u hlad. Kako vam zdravlje?

Ivan. Za zdravlje je dobro, hvala Boga, nego umorio sam se. Daleko mi je kuća a dok dodjem ovamo u mjesto treba da se znojim po ovoj vrućini.

Stef. Kako, vi niste zaboravio premda na pol bogataš, na Boga i službu svetu kao neka ovdješnja prteta gospoda.

Iv. Boje se valjda, da bi im krov od crkve pao na glavu. Kako ja, —

dokle živim, ostat ću ka i moji stariji vjeran Bogu a za Bogom mojemu tužnomu narodu.

Stef. Tiše govorite, jer da vas čuje koji karnjel bi vas izsmielavao.

Iv. Neka. Ja pak znam, da čovjek, koji neljubi Boga i svoj narod, nije čovjek nego prava zvier. Da bi i oni imali Boga nebi jadnoga kmeta, tako gulili kletim lihvarstvom ili uzurorn i drugiprievrstvom.

Stef. Da, pravo imate, po našoj Istroj ima lihvarah puno a i naše ovo mjestance nije bez njih. Da bi se sve preračunalo sto daju nekoji tužni kmeli prije nego izplate svoj dug, došlo bi ne 6 po sto nego 50, 60 do 70 i 80 po sto. A ovakno moraju propasti. Nereba da zovemo Židovah iz Poljske i Galicije u Istru, imamo liepi broj kršćanih Židovah... Govori, se da će im vlada zabraniti njihovo pravo vražje djelo i dobro bi to bilo kad bi se dogodilo. Mnogi se Grdoseljance i Kršikljanca i druge familije iztrgle iz pandža ovih proždrljivih jastrebah.

Iv. Stefane moj! neću da zagovaram ovdje svaku propaliti, jer poznajem mnoge familije, koje su svojom vlastitom krivnjom propale, a ima ih još i sada, koji bi htjele na visoko letjeti pak nisko padaju. Kad bi se nekoji gospodari u nedjelje i u blagđjane ne družili sa nekojimi prietel lakomi i manje ih slušali, kad bi po službi božjoj svojoj kući otišli, a ne po ciel dan zijali po krahmah i kavanah drugim plaćajuć vino, pivo i kavu ama bili oni koll ma drago „kumi i kumpari“, onda bi i njihovo gospodarstvo napredovalo, a tako, kako na svoje oči vidimo, nazaduje. Evo Pazin i pazinsko polje nije daleko od nas. Pamećim, da su bili tamo negda mnogi jaki i imućni kmeti, a sada su nekoji sasvim propali, a nekoji još hiraju i teškim naporom pokrivaju svoje grđne rane, htjeo sam reći, goleme dugove, u koje su se svojom nemarnošću i razspinošću zakopali. Al uz to nije mi ni na kraj pameti, da oprovrgnem vaše rieči, koji ste prije izustio dapače i ja tvrdim da su nekoji ovdješnji bezdušni lihvari već mnoge upropastili, a bojim se, da će još i druge lahkomisljenike.

Stef. Zalostna je istina, što rekoste, Ivane moj. — Steta, da Franina i Jurina nepoznaju ove ludjake, koji ovako sliepo srljaju u očevidnu propast. — Kmet će lakvi biti vavieć sužanj naših istranskih lihvarah dok se nebudu naućio bolje gospodariti i štediti svojimi novci.

Iv. A da, Stefane. Al mi druga pala na pamet. Ovi su se lihvari kmetskim žulji obogatili, a vidite nu! kako su nam

rada zahvalni. Svojimi crnimi laži i spletkarijama, svojimi izdajničkim činim gledaju nas ocrniti pred našom sjajnom krunom. Sreće im, neprestano čezne za onom blaženom zemljom, gdje je u ostalom puno i glada. Ta, hvala Bogu, još pamtimo što se je lani po nekojih istranskih građovih dogodilo, a nemojte misliti, da su one crne ličnosti prestale rovatati proti Austriji. Nisu nipošto. Evo čuo sam baš pred dva dana od mojega prijatelja, da su počele ove kukavice našim narodnim svećenikom i drugim visokim dostojanstvenikom pisati bezimena pisma, u kojih im prite „smreću“ ako se i nadalje usude držati za jedni puk. Nu i to nije im dosta nego i „petardami“ hoće da ih pretraše. U Pazinu da su u prošlu nedelju našli jednu petardu pred vratima našega kapetana, koga nemogu vidjeti s toga, što brani pravdu i istinu, a nije kao druge crne duše.

Stef. U istini srce mi se siri u prsima kad čujem tako govoriti jednoga kmeta. Imno sam strah, da smo narodno propali, ali hvala Bogu, kako vidim moja se slutnja nije obistinila.

Iv. Sta propasti! Nipošto. Ta smo vidjeli, hvala Boga, neki dan kako se pazinske obćne osvjestile kad smo glasovali za našega diegnoga Vitežca. Jasno — još nikad tako — pokazao je u onaj dan naš puk, da nespava nego da je počeo ozbiljno misliti za svoj obstanak. Zao mi je samo to, da su nas dva sudiciarija prevarili. Ali budi stalan, moj dragi prijatelju, da crno njihovo djelo puk naš neće brzo zaboraviti.

Stef. A i ja neću zaboraviti. Takvi ljudi nisu vrijedni, da ih zemlja nosi. No Ivane, da bite znao kako su Sarenjaci upravo radi zadnjih izborah svašta bljuvali u njihovom „Citadinu“ na Vitežca, Klodića, a najviše na naše narodne svećenike. Al Bože dobri! kad bismo mi htjeli toliko pisati koliko oni lajati, mogli bismo napisati ne lazi ka što oni o naših narodnih svećenih, nego čistu istinu cielu knjižurinu.

Iv. Da, onda bi dobro objaviti kako je neki obiešenjak taljanski pred nekoliko godinah nudio jednomu čovjeku dvie sto ili više florini, da preko noći istakne veliku taljansku zastavu na zvonik. Nu sreća, da je zvonik bio previsok, a onaj čovjek toliko pametan, da nije pristao na taj izdajnički čin. Moglo bi se objelodaniti kako su prigodom zadnjih izborah nekoji doktori slavyanskoga porijekla pisali jako smiešna pisma našim Fudiciarjem, da nedodju glasovati, ili da glasuju za našeg protivnika. Moglo bi se pisati još o mnogih drugih smiešnih i nesmiešnih stvarih, no koje mi volimo za sada zamučati, jer nas nije volja lajati kao na primjer ultrataljanskog „Citadina“, kojega ste mi prije napomenulo. U ostalom sjećam se dobro hrvatske postovice: „što pas laje, vjetar nosi!“ Uvjeren sam, da njegov lavež i vika neće naškoditi našem diegnom Dinku Vitežicu, ni Klodiću, ni narodnim svećenikom, jer puk dobro zna, da ovi ljudi za puk živu i ako treba umiru.

Stef. Bog ih pozivio! No ipak mi još sada smieh bježi kad se domislim, kako se oni neki groze i priete a najzad i — jadikuju. Vide da je njihovo begovanje pri kraju, pak neznaju šta će da počnu.

Iv. Znamo mi kmeli dobro zašto toliko viču na naše branitelje. Ovi svećnevice očito odkrivaju njihova vražja djela a to ih grize. Svemu svietu kažu, da u Istri neživu sami Taljani, da Istru nije taljansko tlo, da po Istroj se negovori samo razmaženi jezik taljanski, nego da se od Učke do rta promonturskoga, od Labinja do Pirana ore iz njeznog grla istranske Hrvatice divne hrvatske pjesme koje se upravo sada štampavaju u diegnoj „Našoj Slogi.“ Da, svuda po

istranskih selih a većinom i po istih gradovih, govori se hrvatskim jezikom. Samo neki dotepenci i sliepi sarenjaci „masće“ taljanski i tvrde, da su „marzi Italiani“, da rečem naški: „gnojili taljani.“

Stef. Da, baš i pregojili i tesko da se od svoje gnijloće ozdrave. Kad sam bio neki dan u Pazinu na izborih, uvjerio sam se, da je ono mjesto skroz hrvatsko. Neznam kako vlada dopusti, da se onaj gradić taljanči osnovnimi školami. Da bi tamo dobili našinci naše škole normalske i gimnaziju, nestalo bi sasvim traga svim iredentarecn. Ovo bi mi možda povladilo i sam supertarski učitelj, koji se nemilo trudi da tamošnju omladinu skoz potaljančati!

Iv. Ha! ha! ala znate vi zasolit kad treba. Da, baš u Pazinu, hoće da su dvie, tri obitelji „di puro sangue italiano“, pak joh si ga Pazincem ako bi našim, susjednom Slovincem javili, naposeb ljubljanskom „Brenečju“, da su njihovi djedovi došli amo iz Kranjske sa lonci i rešetami. Ala ima na svietu smiešnih stvari! Ja blaženoj Italiji ne zavidam, da ima po Istroj orakih apostolah!

Stef. Šutite, da vas nečuje kakvi karnjel. Ta znate da bi odmah trčao, da im javi što smo ovdje govorili. Čuo sam i ja, da nekoje osobe nastoje, da laskavim riečmi namame neke divlje žudišce sa pazinskoga polja na svoj liepak.

Iv. Da i ja sam to čuo, al prekasno su počele. Uvjeravam vas, Stefane, nisu svi na pazinskom polju. Keći ni — Poznam, da s vami rečem, one divlje žudišce, koji možda svoga imena neznaju podpisati pak misle, da su već gospoda ako im gospodin stisne ruku te im se liepo nasmije, jer su mu možda za lude pravde donieli toliko janjac i kopunah. Al i to će prestati.

Stef. Mi, ako Bog da, gledat ćemo uvjeriti one divlje žudišce, da su na krivom putu. Nu ako nas nebudu poslušali, nećemo ih sigurno strašiti ni „spezami“, ni „istancami“, ni bezimeni pismima, a ni — s petardami. Ostavit ćemo ih neka ide par s parom.

Iv. Pravo ste rekli. Naša mora biti pobjeda. Za pravdu i istinu se borimo, a s istinom i pravdom je uvijek Bog. Drago mi je bilo, da smo se danas liepo porazgovorili pod ovom ladanjom. Već je pozvonilo na službu božju. Ja kao pravi hrišćanin idem u crkvu.

Stef. Bio sam već danas jedan put kod sv. mise, al idem s vami. Molit ću, da Bog blagoslovi i pozivi naše narodne branitelje i da drugim otvori oči i pamet, da nebudu vući, nego pravi pastiri svoga puka!

Pogled po svietu.

U Trstu 15. listopada 1879.

Najznamitiji događaj u ovo petnaest danah jest otvor našega carevinskog vieća u Beču. Dne 7. sastali se zastupnici te položili prisegu, a sutradan sakupili se u 12 sati u carskom dvoru zajedno sa gospodskom i liti staresinskom kućom, da čuju carev prestolni govor, što ga i mi na drugom mjestu u svojoj cielosti donosimo, da i naši čitatelji vide, što i kako misli Njegovog Veličanstvo i čemu se nada od zastupnikah, što su mu jih austrijski narodi poslali na visoki dogovor.

Prestolni je govor bio od svih stranakah slušan jednakiim zadovoljstvom, te na više mjestih, a naime na kongru praćen najuzhiznijim odobranjem. Rađuju mi se u obće svi redom Slaveni, a ni Niemci mu neimadu na čem prigovoriti. Česi su u njem spomenuti na prvom mjestu najdobrohtnijimi riečmi, onda su redom pobrojani predmeti,

CLVII.

Brat je draži od dragića.

Inačica XXXIV. na 36. strani.

Majka je Maru
Eriko mora zvala.
„Hodi, Mare moja,
Ako si oprala!“
„Nisam, majko moja
Ni dobro počela!“
„Ca si mi ti, Mare,
Letni dan delala?“
„Pol mora sam, majko,
Hoćice trgala!“
„Al si jih ti, Mare,
Čuda natrgala?“
„Oba ruke, majko,
I oba rukava!“
„Kemu si jih, Mare,
Najveć darovala?“
„Branju san jih, majko,
Brodić nakercala,
A ljubčiću san jih
Facol narezala!“
„Zaš jih nisi, Mare,
Ljahu najveć dala?“
„Zaš ljubčiću ču si
Druga dobariti,
A brajnčiću neću
Nikad nijednoga!“

Iste.

CLIX.

Ranjeni junak.

Inačica LXXXVIII. na 83. strani.

Brala je devojka
Cvet rumen po gori;
Pribrala se ona
Subonnu javoru.
Pod javorom junak
Kruho ranjen leži;
Junak drigne glavu,
Devojka zbgno. —
„Na beži, devojko,
Leći rano moje!
U mojem dolamu
Dva su zopa, svilna,
U jednomu mi je
Prsten i jabuka;
U drugomu mi je
Svilna jakanica,
Prsten i jabuka.
Neka bude tohi;
Z svilnu jakanicu
Sreći rano moje.“

Iste.

kojimi će se imati baviti carevinskog vieća, te koji duboko zasjecaju u red, mir, napredak i blagostanje cijele države. Taj se govor visoko cieni i hvale i od strane svijeta, koji se ovaj put kao i sami austrijski narodi zanosi za otvorom carevinskog vieća može se reći više nego ikad do sada, jer su sad u njemu po pristupu Čehah popuno zastupana sva austrijska plemena.

Česi su kod pristupa i u zastupničkoj i u starešinskoj viećnici položili na stol ogradu, u kojoj vele, da oni svojim dolazkom u Beču nemisle zatajiti i onemartiti svojih kraljevinskih prava. Proti toj ogradi je u starešinskoj viećnici stariac Schmerling ustao has na nepristojni i neumjestni način, iz kojega se vidi, da je on još uvijek onaj isti nepopravljivi njemački zagriženjak, kao što je bio dvadeset godina natrag. Schmerling je na glasu državnik, ali kao da nije još ni sad doducio, da nisu narodi radi državnih na svijetu, nego države radi narodah; pa gdje narodi ne nalaze sve svoje koristi u državi, da ni država nemože tražiti uvjeta svojeg obstanka od narodah.

Za predsjednika carevinskog vieća bio je skoro jednoglasno od svih stranakah izabran gorički zastupnik grof Coronini, a za prvoga podpredsjednika Poljak Dr. Smolka, za drugoga pako moravski zastupnik Gidöl Lannoy, oba po želji naše stranke, koja se has tom prigodom osvjedočila, da ima većinu u vieću. Naš odpadnik Vidulich, komu si bili Nemci obećali podpredsjedništvo, prešav k njihovoj stranici te iznevjeriv istarske Italijane i Slavene, ostao je tom prigodom na cjedilu. Kazu, da će ministarstvo, kad li bude htjelo, moći imati većinu u vieću pomoću središća, kao što smo već zadnji put javili. Sad se spremaju obe stranke, da sastave adresu ili odgovor na prestolni govor, pa kod tog će se stoprana posla viditi, koliko ima opricke medju njima, i kojim duhom koja diše.

Delegacije da će se sastati što prije u Beču, a zemaljski sabori stopraćamo prama proljetu. Više novinah je donicelo način, na koji misle Česi promieniti nekoje točke sadanjeg ustava. Usljed toga na predlog Schmerlingov sastavio se u gospodskom vieću odbor, koji da će bditi nad ustavom, da se uzčuva u svojoj cjelosti. Veoma laskavim vlastoručnim carevinu pismom od dne 8. tek. bio je Andrassy oprošćen svoje službe, a drugim pismom od istog dana postavljen na njegovo mjesto Haymerle.

Na 2. tek. mjeseca otvorio se i ugarski parlament zajedno sa velikaskom kućom. I tamo žele, da se već jednom zastupnici okane kojekakva prazna prepiranja, pa da stanu ozbiljno misliti o poboljanju obćeg nevoljnog stanja. Ugarska kraljevinska deputacija je odgovorila pismeno na zahtjeve hrvatske deputacije, ali tako, da će Hrvati morati najzad pitati same sebe, da li jim magjarski savez više škodi ili koristi, pa po tomu udesiti svoju politiku. Zadnjih danah prošlog mjeseca otvorio se u Karlovcih srbski erkveni kongres pod predsjedništvom Patriarke, a vladinim povjerenikom Dm. Politom.

Naša vojska neide ljetos dalje iz Novo-pazarskog Sandžakata, što ga je ono odskora zaposjednula. Predviđaju se nebrojene neprilike, što mogu poteći iz okolnosti, što po ugovoru u onih mjestih i gradovih sjede zajedno jedna uz drugu naša i turska vojska. Prošlih danah bio je Vojvoda Wirtemberg na Cetinju u pohode knezu Nikoli. U Sarajevu bio je imenovan gradskim načelnikom Magjar Deszeffi.

Svijet još i sad mnogo piše i govori o posljedical njemačko-austrijskog saveza, što su ga ono u Beču sasnovali

Bismark i Andrassy. Najkrupnija od tih posljedical bila bi spojenje naše i njemačke vojske u jednu jedinu vojsku. Taj bi događaj u svoje vrijeme mogao dignuti proti nam i Niemcem svu ostalu Europu. Pa sbilja živa je istina, da se usljed Bismarkova boravka u Beču i Engleska veoma zabrinula, a da i nespornijemo Rusije, Franceske, Italije i ostalih manjih europskih državicah, osim potlačenih narodah, koji u tom savezu vide ovjekovječenje svojega robstva.

Bismarku su izbori u Pruskoj izpali sasvim po volji, jer će mu doći u sabor skoro sami konservativci. Bismark da se sprema u južnu Francesku, gdje da će se sastati s talijanskim kraljem Umbertoom, a možebit i s carem Aleksandrom. Poslje dogovaranja ruskih državicah sa carem u Irvadiji, ruska preustrojava i pomnožuje svoju vojsku, pa se vidi na to prisiljena i Njemačka, ukoprem je Bismark bio pustio u svijet glas, da će iz njegova boravka u Beču proizaći sveobće razoružanje. Engleska kao da je opet pokorila Afgance, zauzev grad Kabul. Čaje se, da će se najbrže s Rusijom sporazumiti glede središnje Azije, da je već tamo glavna nebala; jer sad kao da će imati posla u samoj domovini s potlačenimi Ircl i Irlandez, koji nemogu nikako zaboraviti, da su i oni ljudi kao i njihovi gospodari, bezdušni Englezi.

U Franceskoj su veoma zabrinuti radi Komunardah, što su se vratili iz progonstva, koji kao da kane mah oteći Republikancem, a izviše što Gambetta traži, da se oprosti svim, pa i najljućim, što jih još ima u progonstvu. Na nekojih mjestih dižu glavu i u Italiji. Rumeljski guverner, knez Vagorides, prošlih je danah propulavao povjereni si zemlju, pa kao da nije našao toga zla, o kojem se toliko bućilo, kao da se mislilo prokrići onamo put turskoj vojsci. Turci i Greci još se jednako dogovaraju i pregu radi granicah.

Ljetina u Austro-Ugarskoj g. 1879.

Predsjednik bečke Burze za žito i brašno prigolovio je za ovogodišnji međunarodni sajam žita i plodinah izvješće o ovogodišnjoj ljetini, kako ga je izcerpio iz više tisućah izvješćah iz svih kotarah obijih polovicah naše carevine. Evo uspjeh njegova rada:

Raz. U cijeloj carevini samo Salzburg, Koruska, sjeverni Tirol i Česka imadoše žetvu poprieko dobru, svi ostali krajevi jedne i druge polovine mogu se potužiti na žetvu slabiju nego li se računalo poprieko da ima biti u običnih godinah. U Ugarskoj urodilo je manje nego li poprieko za 6 1/2 milijuna hektolitrah, a u Cislajtanijskoj za 1 milijun hektolitrah, dakle oko 10 milijunah centi manje od popriecne množine. Buduće da redovito carevinu nema za izvoz razi više od 1 milijuna centi na godinu, a ono što bje od prošle godine razi preostalo, naime 4 1/2 milijuna centi potrošilo se u 4 tjedna iz ovogodišnje žetve, zato se može uzeti, da će carevini trebati iz vana do 4 1/2 milijuna centi razi.

Pšenica. Ovoga je žitka u Ugarskoj urodilo za 8 1/2 mil. hekt. manje od popriecne množine, a u drugoj polovici carstva za 400.000 hekt. dakle u svom carstvu za 9 1/2 milijuna hekt. ili 14 mil. centi manje od popriecne množine. U Cislajtanijskoj ima pokrajinah, gdje je žetva skoro jednaka običnoj, nu zato se pokazuje znatan manjak u dolnoj Austriji, Štajerskoj i istočnoj Galiciji.

Gledec na vrstnoe zrna, ovogodišnji je prirod veoma raznolik, no poprieko puno bolji nego li se je i očekivalo uz

ovako kukovan uspjeh. Buduće da carevina ima poprieko za izvoz godimice do 5 milijunah centi, to bi nam za ovu godinu valjalo iz vana pribaviti do 9 milijunah centi, dakako ako nam nije preostalo štogod od prošle godine. Nu, čim je bezdvojbeno lanjskog žita u carevini jošte mnogo, biti će jamačno dosta, ako se iz vana uveze 3 do 4 milijuna centi.

Jecam zaostao je u Ugarskoj iz običnih godinah za 4 1/2, u Cislajtanijskoj za 1/2 milijuna, ukupno za 5 milijunah hektolitrah ili za 6 milijunah centi, tako da će se carevina ovogodišnjim prirodom nekako protucei. Nu pogledom na vrstnoe robe, žetva bijaše kukavna.

Zobi urodilo je skoro svuda puno; u Ugarskoj bijaše žetva kao popriecna, a u Cislajtanijskoj nadvisila je običnu za 2 1/2 milijuna hektolitrah ili 2 milijuna kockasti centi, po čem može carevina izvesti, neglede na staru zalihu, oko 3 milijuna kockastih centi.

Kukuruz obričo u Ugarskoj slab prirod, a za krumpir dolaze glasovi iz Česke i Galicije o zaraznom pojavu gnojilice, no o popriecnom uspjehu ne da se jošte govoriti.

Svakako se godina 1879 ima brojiti u loše godine.

Nešto o vinogradarstvu.

Jednog večernjeg dana odoh u žetvu do vinogradnog mog starog pobratima Marka, no bili još u istom zateku istog; čovjeka poznata vrlo *štedišna* i *radišna*, ali uz to i pravog Hrvata.

I zbljha tako bijaše. Marko radi kô crv, pošto ga već od daloka vidjoh, kako ti on grabo oko istog žitja, zenjo travu po istom (vinogradu) itd.; rieđu sve, što je koristao i potrebno.

Došav blizu vinograda, pa rekoh: Dobra večer, Marko! Bog da dobro, prijatelju Nikola, odzove se Marko. Što se radi, Marko? Evo sa bavim po vinogradu... reče Marko. Rek' bi, e da imaš posla? opet ja rekoh. A on će ti opet na to: Imam baš pobratimo; ali stupi napried, sjedi, ostavit ću posle za drugi put; nu sad Te liho molim i kunim, e da me poučiš o vinogradarstvu; tim više, jer si mi tu skoro jedno suboto na daršiji u Drušću baš svečano obećao, e da ćeš jedno do mog vinograda doći i poučiti me ob istom.

Bro volim s tobom divanit, rekoh ja, o vinogradu, nego... pošto mi je to dužnost poučiti svakog seljaka ob istom, jer u obće svakog dušom i tielom ljubim i želim mojoj miloj Hrvatskoj domovini liop napredak u obće, a naposa u strnici gospodarsko-sumarskoj.

Ajda sjedi, Marko, amoka, da ti probjesodim mrvitak... Oba sjedosmo na litiču, pa ja započeh razgovor ovako:

Prije, pobratime Marko, nego li prodjem na glavnu pouku o vinogradarstvu, reći mi je u kratko o nekim pogriescam (manum), koje kol našeg seljaka vladaju pri obradivanju vinogradah.

Naš na žalost seljak u hrvatskim zemljama, naime u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, Istriji, i još tomo dodaj našu Bosnu i Hercegovinu u obće vele manjkavo sve najglavnije načine obsadivanja vinogradah osvšava. — Čuj me, Marko!

Prije svega zemljište vinograda nije uredjono, kako bi moralo biti t. j. kako u najnovije doba praktična nauka zahtjeva.

Evo dokaza: Kad se nov vinograd na krčevini sadi, neobraća se goraju zemlja na 63 c. m. do 95 c. m. doli, niti se donja nemože gori, to jest, zemljište se ne preobra. Marko! Ovo što rekoh dade mi poroda tvoj, inače pošten, susjed *Zvonimir P.*... koji je tu skoro krčeb brig *"Midenjak"* kraj grko-katoličke crkve. — Jest, jest — Bog ga vidio, vrlo pogriescio, ali so sad i on kaže, povikno srdito Marko. — Zemljište, opet ja nastavih, od starih vinogradah ostavlja se onako, kakovo od negda bijaše; tu so člo ne pridružuje, kako to umni i praktični vinogradari preporučuju, već se sadi kako godi, zato i vidimo brđjavo posljedice iz takova obradivanja vinograda.

Dalje, Marko, naš na žalost seljak ne pazi na vrtnu vina t. j. ne pazi e da sadi dobru i jednu vrst grožđija, već u svoj vinograd sadi mnogo vrsti, koja u razno doba dozrijevaju.

Rozitba biva na opako, jer se u obće no pazi, već so reže, kako se je dosada rezalo, bilo dobro, ili zlo, bez svakog napredka, polag stare ono poslovice: *"Gradi kotac, kao i otac."*

Na sva ovo, dobri Marko, baš iz hrvatskog srca izdahne te reče, istina je, *pobratime Niko*, što zboriš, to ti vidim svake godius prigodom rozitba u naših vinogradih *"Petrovu polju."* — I obradivanje zemljišta u vinogradu biva svakakvo, jerbo se malo i površno kopa, tako, da naš seljak žalibove uzoe je u običaj najviše 2 put svoje vinograda prekopat, dočim kod mnog narodah, naime kod Njemca, Franceza i Talijana biva po četiri puta, pa se zato tamošnjom seljaku trud dobro naplati.

A kod nas, Marko? — Još ću ti i to reći, Marko, da naši vinograd, nisu samo za vino, već i za krmu, pošto kod nas ne vidiš vjipnuti veći (panja) već iz korova, dočim u inim državam vinograd jest u takvoj čistoći držan kao i kod naprednog gospodara vrta. I ovdje smo vele zaostali! —

Marko! nisi li čuo tu skoro u Drušću nekog Hrvata iz Kosova obćine Kninske, kako ti je on protivan gnojibit vinograda. — Jesam, jesam — Bog mi prosti! — Mogao si, pobratime Marko, dalje opazit, e da je onit, stopram k sobi došo, dok sam ja ovako počeo govoriti: Vinograd, brate Lijha, (tako bijaše čovjeka ime), koji se na gnojji, on iztroši zemljište, a u iztrošenu zemljištu no može ni mladi panj (trš, čokot) napredovati nit ploda nositi, kamoli mnogi naši stari iznemogli vinograd, kojih imado ovdce dosta i u vašem Kosovskom i u našem Petrovu polju, i s tim ode moj Lijha. —

Dobro si, pobratime Nikola, reče Marko, bratu Kosovljanecu rek', pa mi je zato sutradan liho hvalio tvoju nauku. Živio! — I napoken kod brauja grožđija u veliko se griesci, jer se brauju ohrvaja ouda, dok grožđije nisu sasvim dozrieli. Suvise so no izabra gnojilo, suho od zdravog grožđija, već so svaka prela (masti), pa zato i vidimo iz tog zla posljedice. I ovdje pobratime Marko uzdahne, te reče, da pravo zborim. jer je on to često opazio, pače i izkusio. —

Još bi ti, Marko, imao mnogo pogriescakah (manah) spomenuti, koje žalibove naš hrvatski seljak ima pri obradivanju vinogradah, ali to je i ovo za danas dosta. Nu ipak no megu odoljeti hrvatskom srceu, ako ti ne rećem, e da svemu ovome jest uzrok neznanstvo s jedne strane, a s drugo strane veliko neuhjstvo za napredak ove vele koristne grane gospodarstva, pošto nam je poduhoje i zemljište takovo, da bi mogli sa malim tudom i znanjem mnogo vina proizvesti, tako, da bi so u veliko trgovina sa hrvatskim vinom otvorila.

***

A sad, pobratime Marko, kad sam u kratko kazao neko pogriescio ili manje našeg hrvatskog seljaka pri obradivanju vinogradah prelazim dakle na pouku o vinogradarstvu.

I. Položaj.

Vinogradi u ravnici daju mnogo, ali no odlični vina. Ravnica helja je za njivu, a kosa su strane brgovah i brežuljakah za vinograd. Dragi pobratime Marko! da položaj bude po vinogradara pospošan, on mora imat sledieća svojstva:

1. Nagibi južni prema okolnitiu istoku ili zapadu okrenut.

2. Treba da je zaklonjen od svakovrstnih poškodnih vjetrovah.

3. Strmen takova, e da sunčani traci uzmogou što više okomitiu padati.

4. Mjesto e da nije odveć nit visoko, nit onizko, već gledati, ako je ikako moguću srednje brežuljasto.

Najljšiji je položaj prema sjeveru, tamo je najbolje, Marko, saditi voće, a naročito sljive.

Nu pri izboru loza valja, Marko, paziti na položaj vinogradskog zemljišta, pošto jedna loza traži nizinu, dočim druga visinu.

Umali mjesto vinograd na položaju južno ili rikuu, e da će isti dobro napredovati, naročito ako je kamenito zemljište. Vinogradi u nizini kraj vođe jako su izloženi premljotijim mrazovima, s toga tamo treba saditi lozu, koja kasnije tjera, dočim na uzvišenim mjestim treba lozu saditi, koja rano tjera.

II. Zemljište.

Kamenita zemlja poniešana sa *Novacim* vrlo ugadja vinovoj lozi, naročito, je li kunojuje uzgasiite boje, pošto još helja privlači na so sunčano trakovo, to tako još helje zamlju toplijoo čini.

Pjeskujasto zemljište. Da li je pomiešano sa drugim vrstom zemlje, onda je dobro; naprotiv samo je najgora za panj (trs, čokot), pošto je suho i toplo, pa tako lešto (brzo) izhlapi toplinu bez ikakve hranivosti za panj.

Sitno raspadajuća zemlja sastoji iz vapna i ilovača (zemlje); jeli ta zemlja dišta, onda u njoj teško uspijeva ona loza, koja se duboko ubokoreni; nu ako je za četvrti dio pomiešana sa kamenjiti ili pjeskom, onda na njoj raste mnogo grožđa, ali slabo vino daje.

Zemljišta ilovača ili crniča manje su prikladna za vinograde nego topla pjeskujasta i vapnjenača, pošto od vlažne ilovače punj dobiva bolest tako zvanu „gubu“, od koje i gine, a najposlije i plod t. j. vino razda je lošije od toplih, rahlih i suhih zemljišta.

Dočim crnica pako pomiešana sa drugom vrsti zemljišta, tako, da nije crno boje, onda će na njoj rasti i mnogo dobro vino, nasuprot na samoj nečje panji (trs, čokot) eđa uspijeva.

U obće ona je zemlja za vinograd dobra, koja je pomiešana od svakovrstne zemlje, name, ilovača pomiešana sa laporom, vapnom, kamenjem, krupnim pjeskom, prućom, a još uz to ako ima i crnice, jer čim više koje zemljište ima u sebi crničnosti, tim je bolje toplo, jerbo na se sućeno trakovno bolje prilvači.

III. O oplemenjenju loza.

Dragi Marko! Evo ću ti sad poučit, kako bi mogao neplodni i zloćesto vrsti panj (trs) oplemeniti, tj tako ćeš dobiti osvim popravljen trs. Evo ti taj napatuk, kojeg je napisao neki glasoviti vinogradar. Ja sam se istog držao, ali vazda ovićtan sa liopim uspjehom.

„Neplodni trs ćeš popraviti, Marko, ako ga navrneš cjepom od redovita panja. Toga radi s premaljeća, kad počne trs plakati t. j. sok pušćati odtrgn od njega zemlju od prilike na 6 palcah ili 16 c. m. u dub, sročzi ozdol sve sitna žilica i odplli čokot (panj) tri palca ili 8 c. m. nad onim mjestom, gdje iz panja glavno korenje niće! Zato se i ozdroč zemlja, eđa se to vidi. Ako se panj tako pod zemljom dieli, možeš još manje ostaviti od panja nego 3 palca ili 8 c. m. Pošto si rezotinu ostrim nožem zarubio, metni nož na sredinu rozotine, i udaraj unj polako drvenim batiećem, dok ne raziepiš panj za 1 1/2 do 2 palca. Da ti se cjepovina nesklopi, zadijeni klin u nju, pa onda umi ciepak sa tri oka, sročzi ga ozdol na dvi strane klo klin i utkajni u cjepovinu tako, da se sročka od ciepkna sastavi sa sročkom od panja (trs, čokota), ili, jošto točnije kaznemo, da se hjeljika od ciepkna udesi u bieliku od panja. A hjeljika ili haljaka zovo se ono nezrelo i zato bielo drvo, medju likom i stariim drvom. Kora od ciepkna nesmie se sastati s korom od trsa. Ovo je razlika medju cieplonjem voćke i trsa, koja treba dobro upamtiti, ako želimo, da nam ciep primi.“

Orvako ti taj glasoviti vinogradar zbori o oplemenjenju trsa, tj da tike, Marko, istu pouku i tibi tople preporučujem, jer ćeš skoro upoznati istinu napomenutog.

(Konac drugi put)

Različite vesti.

Njegovo vellanstvo na časar je iz svoje privatne kese darovalo 8000 K za stradanice u Istri i Gorickoj usljed ljetosnje slabo ljetine. Bog Mu jih naplati!

Naš Vitzić je prekrejter u carer. vieću npiatao vladu, da što je namuila nćinitii, da prisioči na pomoć stradanima u Istri radi ljetosnje neljetine. Želimo eđi od onih osobito biraćah buzetkog kotara, koji su glasovali za bogataša De Franceschi-a, kako se on stara u Beča za nje.

Piše nam se iz Istro. U posljednjem broju čestitali sto gg. A. Klediću šk. nadzorniku u Trstu i I. Revelante-u ravnatelju učiteljišća koparskoga, što su obojica vitećkimi redovi odlikovani. Zasluge će ta gospoda imati, jer se redovi uzalud nedole. Samo bi njima tom prilikom deviknuli: Kako je na Vas brinuti se za pučku prosvjetu u pokrajini istarskoj, tako se za nju brinite. Proditje se Istrom. Čujte, kako narod govori. Pogledajte, kakvih sve skolah imaju obitelji istarski, poricite kakva je u njih prosvjeta. Osrvjedicit četo se moći, da se za radi prvo zakonom napisanim u vjetnoj prirodi i u zakoniku državnom; da broj dvijuh narodnostih stoji u protivnom razmjeru sa brojem skolah tih narodnostih: koliko je veće Hrvatuh u Istri, toliko imaju manje skole, koliko je manje Talijanah, toliko imaju veće skole; da je školstvo u Istri u goreim stanju nego li skoro

u kojoj pokrajini naša monarkije: Pohbrinite se, koliko je na Vas, da se zakonom zadovolji, da bude razmjer skolah naprama narodnostim pravi, da se poboljša školstvo a tim i stanje vickove zapašćenih istarskih Hrvatuh. „Pobrinute se za nevoljni hrvatski narod u Istri“, pak buduće uvjereni, da će Vas Nj. Velicantstvo još veće odlikovati!

Na učiteljskoj koparskom dobilo je pet djakah iz Dalmacije pravo uživati državne podpore, da se odgoje u podučavanju u talijanskim skolah one zemlje. U Arbanasih je najno učiteljišće prema prirodnom i pisanim zakonom tako preustrojilo, da se sve predmete podučava u hrvatskom jeziku. Za ono Talijanah što jih je u Dalmaciji, odgajati će se petoricu u Kopru. To je dovoljno stanovitim ljudem, da orvako umuju (!): „Kad je tomu tako, onda bi valjalo bud u Kopru bud u Trstu ustrojiti učiteljišće samo za Talijane. Hrvati nek idu u Arbanase, njihova braća Sloveni u Ljubljanu.“ Ti ljudi neznađu, da ima u Dalmaciji samo kakovih 20,000 Talijanah ili potalijanćenakah izmedju 450,000 svih stanovnikah to zemlje, a da ima u Primorju bar 160,000 Hrvatah, 210,000 Slovenaah izmedju 600,000 svih obitalateljah toga diela austro-ugarsko monarhije. To razlika ti ljudi naši neprijatelji a ponjeko i izdajice svoga roda noznadu. Noznadu, da imamo mi, kojih još skoro dvie trećine svih obitalateljah Primorja, pravo imati u svojoj zemlji svoje skole — dakako preustrojene, na narodnom tomolu.

Doznajemo iz Kastva: 1. da je sazvana obćinska sjednica za 20 t. mj. U programu, što ga je sastavio glavar, Cuder i Štefan, a no obćinsko vieće, nalazi se i proračun za godinu 1880., a pod tim medju ostalimi: organizacija uređa (gleda činovnikah) i opredieljenje plaće g. geometri. Pod tom organizacijom uruda, imaju se razumjeti svi službe, koje su u glavavstru potrebne, plaće s timi službami skopćane i osoba, koje se imaju za to službe imenovati; nadalje, posljedicom toga, ima se sa glavavstrva oia anulonija odstraniti, koja se Cuderom zove. Cuder medju tim nerazumijem to točke tako. On je uređ jur organizator. Za se je opredielio 1200 for., za blagajnika 700 for., za Štefana i Marjanovića po 600 for. On još nećo da zna, da ga Kastvaci, jer nesposobni i dvojbena prošlosti, nikako neće. — Geometri, ako je potrebit, nek se opredeli plaća, ali geometar nesmije bit onaj, koga je rad znamenitih razlogah zastupstvo odvrlo. U programu ga također utok g. Golloba. Još mu nije dosta. Nadamo se, da će se zastupstvo kako u svem, tako i u tih trih toćkah svistotnim pokazati t. j. poznavajući svoja prava. — 2. da su gg. Tepper i Cuder ovih danah u Trst pitovali i to ne poslana po obćinskomu zastupatru. 3. da se glavav po svoju a g. Tepper po svoju izgovorniti nastoji radi dražlje i prodnje drva bez obćinskih zastupnikah.

U Krškoj (Vajskoj) biskupiji učinjeno su sliedee promione: Milešić Anton duh. pomoćnik u Dobrinju, ide za upravitelja podžupe Punta Križa, a sadajni upravitelj Semitekolo Vinko ga izmjenjuje. Za upravitelja podžupe „Sveto Fusko“, kojom je prvremeno upravljao O. Franc Kerčić, glavav samostana Glavotoka, ide Dinko Marinculić duh. pomoćnik u Novljani, a na njegovo mjesto O. Bartuo Rukonić. Bogorić Mate, podžupnik, iz Nerezine, ide za duh. pomoćnika u Rab, a tamošnji pomoćnik Kirinić Ante će ga izmjenjiti. Hrončić Romuald, upravitelj podžupe „Sv. Jakova“ stavljen je u mir, a na njegovo mjesto je premješten Čubranić Juraj upravitelj podžupe Ustrine, kojom će upravljati Colombis Miho, sada duh. pomoćnik u Lubenical.

Službeno potalijanćovanje. Bit ću tomu pet šest godinah što je došao čovjek iz kastavske obćine ka p. n. g. Suppanu sudcu na Voloskom. Izručio mu je sudbon spis pisan hrvatski. Gosp. sudac reče, da neprimam spisah hrvatskih, nek ga dade napisati talijanski. Čovjek ode. Vratu se za tjedan danah. Donese isti spis hrvatski pisan. Sudac ga i opet nehtjede zahtjevajuć, da bude talijanski. Čovjek će mu na to: gospodine, ako neumete, postati ću sudu u Trst. I gosp. sudac uzde. Čovjek bi mislio, da se je g. sudac od onda popravio. Vraao bi se. Nije tomu davno, došao je k istomu g. sudcu kastavski obćinar i donosav mu hrvatski pisan sudbon spis. G. sudac ga nehtjede već zahtjeva, da bude talijanski! — Tako se događa, gdje je sudac Slovenac; tako se događa u sudbonu kotaru, koji postoji iz samih „hrvatskih obćinah“, kako je i sam c. kr. komisar za javnost pisati dao.

Kako se u Istri Talijani fabriciraju. Pišu nam, da je više godinah natrag neki g. Manara, sudac u Piranu, došav u neko slovensko solo onog kotara, zapitao u službenu

postu nekog seljaka, da kako se zove. Hrvati, gospod, — odgovori Slovenac. Kakav Hrvac! — hoće na to sudac — to je ružno; ti ćeš ošad napred biti Crevatto! Seljak neodvratu ništa, ali od onog da ga dana ipak pišu i zovu tim tobože poljepsanim imenom; pa ako da ga i neidži za prava živa Talijana, kad ga je sam g. sudac onak sretno prekovao? — To isto čudo da se dogodilo i u kotaru koparskom, gdje da je bivši kapetan Piccoli u svoje doba prekrstio samostalno nekog seljaka iz Klobuka u Cappello, rekavši mu, da je tako ljepše; a seljak ljudjak pristao, kao tko nezna nego na svaku i svakiu poznano glavom kimati. Dosad je trebalo svačkoga pisarijah i troskovah, tko je htio, da mu se radi kojeg važnog uzroka zakonitim putem ime promieni; a sad evo kako se to u Istri mukte i na brzu ruku obavlja bez ikakvih prošajuh i pisarijah. Ali napisi tko toj istoj gospodi hrvatsko ime hrvatskim pravopisom, pa će ti očito reći, da oni tog imena u svojim knjigah nenalaze!

Mladí Bošnjaci, kako se javlja iz Sarajeva, učili će u Križevcih gospodarstvo. To su predložili porjencei za proćenje djelostnih odnosjah Bosne i Hercegovine njegovoj visosti vojvodi Württembergizmu, koji je obrakao, da će oko toga nastojati, da se predlog što prije oživotvori.

U Sarajevu se otvorila niža realna gimnazija sa hrvatskim učevnim jezikom. **Braća Poljaci** su prvli danah tekao mjes. izvanredno nastili u starom kraljevskom gradu Krakovu J. Kraazowskoga prigodom pedesetgodisnjice njegova književnog rada. Nj. Volić. Cesar odlikovao ga redom Franjo Josipa.

Pregled tršćanskoga tržišća.

dne 9. Oktobra 1879.

	OD	DO
	for. na.	for. na.
Vosak primorski i ugarski za 100 kg	108	114
Kafa Portoriko	74	85
S. Domingo	57	83
Ris polag vrsti	29	37 25
Cukar austriljski	31	32 76
Četloje trasa bahačo (Gri-santemo)	100	218
Narančo kraljstva	3	60 4
Karubo pulzsko	6	7 40
Iranilinsko	15	—
Dalmatinsko	15	—
Smokvo Kalamata	10	20
Limuni skrinjski	4	10 50
Indomki ili modulu pulj. za 100 kg	100	116
Dalmatinsko	—	—
Lešnjač	36	—
Šifiro	22 50	24 50
Pšentica ruska	12 50	13
ugarska	12 50	12
galacijska	7 25	7 30
Kukuruz (turkinjska) ruski	8 50	9
ugarski	7 50	8
Inš.	7 50	8
Jošam	6 50	12
Zob ugarska	7 50	8
arbanaska	—	—
Psulj (fažol), polag vrsti	10 40	13
Bob.	—	—
Loda.	12	14
Oriz talijanski	16 50	22
inglotzki (kitajski).	10	10 50
Vuna bosanska	86	104
morjska	110	125
arbanaska	90	100
Istarska	—	—
Dasko karuško jelovica	50	94
Starjarska	44	75
Gričak	12	14 60
bukotice	47	12 25
Ulj italj. niže vrsti	60	74
načublje	47	74
sročnjoo vrsti	—	—
dalmatinsko	—	47
Istarsko	—	47
Kamono ulje u barilah	10	11 50
u kasotah	12 50	13 50
Kože strojena naško	165	185
suho rolovoj naško	107	124
dalm., ist. i bos.	70	100
Janjeće naško	85	95
dalmatinsko	50	75
kozje	60	65
vanono slano	50	65
zobjo za 110 komadah, u srebru	25	28
Bakalar	27	30
Sardelo i baril	15	24
Vitrol modri	23	27
zeleni.	5	5 50
Maslo	62	88
Ljod dalmatinski i naški	38	38
Salo	42	41 50
Mast (salo raztopljeno)	34	37
Šlanina	—	—
Bakija otolitar (100 litarah)	—	—
Čakirli istarski	8 75	9
Rož naški	8	8 75
Istarski	12	14
Lišćen od javoriko	—	—
Vinsko strogino (Gripulva) sploh	31	48
Med.	—	30
Lumber (jabučoo od javoriko)	12 25	19
Pakal bazil od 100 kg	3 73	9
Čunjo (štraoc)	2	18
Ertram dalmat.	14	16

Ték Novcaah polag Borse u Trstu
od 1—15. Oktobra 1879.

Dne	Čerčah (čestah)	Napoloni	Liro str.	Prad srebrno lego	Dne	Čerčah (čestah)	Napoloni	Liro str.	Prad srebrno lego
1	5.33	9.32	11.74	—	9	5.54	9.34	11.75	—
2	5.33	9.31	11.74	—	10	5.54	9.34	11.75	—
3	5.33	9.31	11.74	—	11	5.54	9.34	11.76	—
4	5.33	9.31	11.75	—	12	5.54	9.33	—	—
5	5.54	9.33	—	—	13	5.54	—	—	—
6	5.54	9.33	—	—	14	—	—	—	—
7	5.54	9.33	11.74	—	15	5.54	9.32	11.73	—
8	5.54	9.32	11.73	—					

ODPRTO PISMO *

gosp. Karlu Klevi, županu hrvatske obćine barbarske **
u Darban-u.

Ako bi u vašoj staroj domovini župan, list karnjelski pisan, nehotio prijeti, neznamu što bi bilo s njim; Ja, krotka slavonska duša, pitam vas samo, kako da vi nehotiste prijeti moj hrvatski list 30. p. m. rujna, kojim listom sam službeno pozvao vas i zastupstvo hrvatske obćine barbarske k sv. maši 4. o. m. Pitam vas još, kako se usudiste biti županom hrvatske obćine barbarske, kada ste rekli čovjeku, koji mi je list donesao natrag, da ne znate „slavo“.

U Barbanu 9. Oktobra 1879.
Josip Kastelec
začasnii upravitelj pisanja.

* Za orvaka pisma uradništvo neodgororo, nego u koliko ga zakon duži. Urd.
** Da je barbarska obćina izključivo hrvatska, svjedoci, da izmedju 3070 stanovnikah, imado samo 100 italijanah i karinjelah, a ostali su naši ljudi.

Oglas.

Polpisani preporučuje crkvenim upraviteljstvom i predastnomu svećenstvu čvrsto i lepo vezane Misale, Breviarije itd., koje se prodavaju u štamparni Seraskinovojoj u Puli.

Grgur Seraskin
tiskar i knjigovez.

Oglas.

Odrplo se skladišće
KUKURUZA
(FORMENTUNA)

Svakovrtnne muke
Mekinjah (posijah)
Sočiva i

OSTALIH JESTIVIH STVARI
na Nabrežini

u bivšoj doganskoj kući, broj 73, sve po najnižoj ceni.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokrvari“ Nar. Posl.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

Tipografija Figgli di G. Amali, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju plateno poštarino. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u cijelosti ili u izdruku, naime prema stroj rjednosti i smieru oroga Lista. Ne-
poučljani se dopisi nepotrebljavaju. Osobna napredanja i čisto sukrmeno stvari
nabavljaju se orom Lista. Prijebena se pisma tiskaju po 6 nov. svaki rođak.
Oglasi od 8 redaka stoje 60 nov., a svaki rođak svako 6 novčića; ili u slučaju
opetavanja po što se pogodno oglašnik i odpravništvo. Dopisi su novčaraju. Ured-
ništvo i odpravništvo, ostala izvanrednih slučajevah, neodpisuju, nego putem stroje
Listinica.

Preplatila se političnomatolj 2. for., a seljake samo 1. for., za cijelu godinu.
Naznorno 1 for., a seljake 50 nov., za pol godinu. Izvan Carovno, više postarano.
Ogje se najdo najmanje 8 seljaka može ujedini. Izvan Carovno, više postarano.
pod jednim zavjonom i imenom, davat samo za 40 nov., za godinu. Postarano. Izvan
se. Izvan Carovno, više postarano. Postarano. Izvan Carovno, više postarano.
označid. Izvan Carovno, više postarano. Postarano. Izvan Carovno, više postarano.
ma, za koje se naplađu, nikakva postarano, naplađu, izvan Carovno, više postarano.
pisma i čiti, ako je postarano, za 1. i 16. dan mjeseca.

Haymerle-ovo „Talijsansko stvar“ i Istra.

Vjekoslav vitez Haymerle, brat
onoga Haymerle-a, koji je ovih dana
postao ministrom izvanjskih poslova
naše monarhije, slavao je pet godina
u Rimu; gdje je imao prilike razmatrati
i proučiti talijsansko razmirice u svakom
obziru, osobito u političkom. Ta svoja
razmatranja i proučavanja napisao je i
izdao Vj. Haymerle u posebnoj knjizici,
koja se zove „Talijsansko stvar“.

Knjizica je preobširna, da bi ju
ovdje cijelo proučiti mogli. Jer je ipak
u njoj mnogo zanimiva i značajna ob-
dnosajih u Istri; hoćemo ovdje dotične
odiele objavit i o njim kojim već nadajuć
se; da će to naš narod zanimati.

Poznat nam „irredentari“ zahtje-
vaju južni Tirol (cijelo Primorje, dakle
Goričku, Trst i Istru *) za talijsansku
kraljevinu. Zahtjevaju to na temelju
narodnih načela; radi potrebe pri-
rodnih medjaha; radi toga, jer je Gi-
ribaldi god. 1866. osvojio južni Tirol;
radi toga, da „tlačene“ južne Tirole,
Goričane, Trščane i Istrane iz ruku
austrijskih „firana“ i „tlačitelja“ o-
slobode; a konačno dialomitično radi
toga, da bude odstetjeni za to, što je
Austrija poslala Bosnu i Hercegovinu.
Te zahtjeve nikad silih Talijsanah, odbija
Haymerle s krepkim riečmi i valjanimi
razlozi; a govoreći o narodnih načelih i
o prirodnih medjaha veli o Istri:

„Da je Istra pretežno slovenska“
ne treba bit spominjati, ali Talija radi
proti narodnim načelom, kad bi se pri-
dobila prirodne medje ***), jer ako je
izdajstvo talijsanskoga naroda, da nje-
govji rođaci pod austrijskim jarmom
stenu, bilo bi stalno isto tako izdajstvo
slovenskoga naroda, kad bi njegovji ro-
đaci pod talijsanskim jarmom stenu
mrali.“

Mi bi tomu dodali: Ako će Talijani
prirodnu medju; hoćemo ju i mi, a ta
medja je more, koje nece Talijani iz
kraljevine pragaziti, dok je Slovjenah u
Austriji. Ako su pak Talijani u Istri sbilja
tlačeni, knošto vieu, i ako pod austrijs-
skim jarmom stenu; zašto dolaze Kar-
njeli i drugi nepozvani Talijani iz Talije
još uvijek k nama u Istru? Zašto neza-
laze radje oni, kojisu u njoj, u blaznu
Taliju? Mi istarski Hrvati bili bi osobito
srećni, kad bi se oslobodili tih naših
prijavica. Čudni su to svati. Kad dođu
u Istru neimajuć ni pare, ponizi su,
dobri, krotki. Kad se pak obogate, vieu,
da su suzaji. Trpe li ti Karnejeli, pite-
peni Talijani i izdajice s toga, što ne-
sineju našega seljaka još veće tlačiti,
derati i slepiti, nego li do sada? Stenu

li ti ljudi (?) s toga pod austrijskim
jarmom, što nesineju, još cieloga hr-
vatskoga naroda potlačiti i iz njega
„kolono“ učiniti, knošto bi se to moralo
po izjavi nekoga crnoga čovjeka (?) iz
Previža kod Pazina dogoditi? Stenu li
Talijani u Istri s toga pod austrijskim
jarmom, jer nije Austrija pobila one
Hrvate, koji su se usudili pitati Ze-
maljski odbor u Poreču, škole sa narod-
nim jezikom i koji čekaju odgovor
preko godinu dana? Jeli to stenjanje
pod austrijskim jarmom, što naša vlada
mirno gleda, kako ti neprijatelji vlade
i hrvatskoga naroda neprijateljsku po-
litiku teraju po ulicah, kod kuće, u
črkvi, kod sv. krsta itd. krišću svoju
djetecu Margarita Itali-Anna, Italia itd.?
Što bi učinili talijsanska vlada, kad bi
im tamo tako radili? Jeli su mučehi
Talijani u Istri s tim, da imaju svoju
višu gimnaziju i svoju višu realku me-
đu tim, što nemaju Hrvati ni u puekih
školah s narodnim učevnim jezikom?
Nezabvalno plenie!

Haymerle piše dalje: Reki smo
malu prije, da ne treba posebnih dokaz-
ati, da je Istra većinom slovenska.
Ipak jer nismo samo u talijsanskom
parlamentu čuli, da je Pulj luka talijs-
anska, nego jer se je također posebna
knjizevnost razvila, koja hoće dokazati,
da je Istra Talijsanska, da pod Taliju
spada, hoćemo nekoje opazke, proti
tomu navesti.“

Istra, vele, je talijsanska, jer je
bila po Talijsanah naseljena (koloniza-
rana). Mi odgovaramo na to s pitanjem:
Jeli Sicilija i južna Talija danas greka
i spadaju li k Grekoj, jer su bile od
Grkah naseljene, a k tomu i tako po-
gređene, da su se do srednjega vieka
imenovala „Velika Greka“ („Magna
Graecia“)? Rimljani bili su također
veliki dio Britanije naselili, zašto nere-
klamira Talija one rimske naselbine? i
zašto nezahjevaju i Rumunjske, koja
je bila po caru Trajanu, dakle kasnije
nego Istra naseljavana? ...“

Mi dodajemo: Nadamo se, da će
naši Hrvati iz okoline puljske i gospoda
puljska dotične talijsanske vikace kod
budućih izborah za gradsko vieće na-
učiti zemljopisa i dokazati, da Pulj nije
ni, če ikad biti talijsanska luka. Okolicani
puljski pokazite, tim vragom, da ste
vjerni Bogu, caru i kralju i narodu, i da
želite sebi dobro! Jeli vam, kad bi
Istra pod Taliju spadala?

Haymerle veli dalje: „Istra je ta-
lijsanska, jer je jednom pod Mlietačkom
bila. Koji blagoslov je Mlietačka Istri
donila, vidit ćemo drugdje. Kad bi pak
svaka država smjela danas reklamirati
sve ono, što joj je jednom pripadalo, onda
bi mogla i Njemačka od Talije ono za-
htjevati, što je u svoje vreme svetog
rimskog državi njemačke narodnosti pri-
padalo.“

Istra, vele također, je talijsanska,
jer je talijsansko pleme u Istri sa slo-

vjenjskim u razmjeru kao 3:2; Talijani
u Istri su na okupu. Slovjeni pako su
sastavljeni iz raznih plemena s različi-
tnim narečji, razlikuju se po nosnji, po
obličjih, dakle nepredstavljaju skupnu
narodnost.“

Prvi takovoj ludosti i lazi, kojom
se tvrdi, da je u Istri 2/3 Talijsanah a 1/3
Hrvatah, težko se je boriti, dakle tu
tvrdnju ostavimo u miru božjem. O
razlici plemena u Istri neka odgovara
Haymerle: „Po toj nauci mora se reći,
da nisu nit Talijani skupno pleme, jer se
Sardinici i Mlietčani, Kalabrezi i Lom-
bardi, Siciljanci i Piemontezci tako razli-
kuju jedan od drugoga kao Svarevaldac
od Magjara, kao Švedac od Španjolca,
a u njeđnoj zemlji nema tako različenih
narečjih, kao u Taliji, jer nit negledeć
na razna siciljanska narečja, koja su
s greckimi i arabskimi riečmi mješana,
su genevezko, napuljsko, piemontezko i
kalabrezko narečja medju sobom i s
pravim talijsanskim jezikom posve ne-
razumljiva.“

Tvrđnja, da su Slovjeni u Istri
imno na veoma nizkom stupaju i da
radi toga nesmeju biti politično mjero-
dajni, izvira stalno iz veoma razvita
talijsanskoga svojeglubja.“

Dakle s jedne strane nedozvoljavaju
Talijani Hrvatu nikakva zavoda, ni jedne
škole, da se može izobraziti, s druge
strane vieu, da je naš narod luda, da
nije politički zrel i t. d. To je ipak
najveća opacina, koju si čovjek izmisliti
može. Tisuću i tisuću primjerah bi lahko
naveli, da je ta tvrdnja upravu protivna,
al pustimo te ljude za sada — uzalud
je sliepću tumačiti boje.

Takovu zahvalnost zanje sada vla-
da, koja se uvijek samo Talijanom
dobrikala, koja je sve samo njim do-
pusćala, te Hrvate na milost i nemilost
tim pozderuhom izručala. Ta imamo i
sada zalibože c. k. činovnikah u Istri,
koji tvrde, da u njoj Hrvatah nejma,
premda su primorani svaki dan s našim
narodom hrvatski občiti, ili se inače s
njim razumjeti nemogu. Što bi kazali
Talijani, kad bi njim u Rovinju i kod
svih kotarskih sudovah, gdje se često
radi o življenju ili smrti pojedinaca,
ili i cijelih porodica, sudili sudci posve
nevješiti njihovu jeziku, knošto se to sada
s Hrvati dogadja? Vlada bi imala sada,
kad vidi u Istri prijatelje i neprijatelje,
prestati podupirati Talijane, ne-
prijatelje, koji nose vience k pogrebu
Viktora Emanuela, knošto su to učinili
Koprani.

Iz carevinskog vleća.

U zadnjem smo broju Naše Sloge
spomenuli, da je naš poslanik g. Vitezic
upravio na vis. vladu upit, da kako misli
doskotiiti puku u sadašnjoj nevolji naše
Istre i t. d. Taj upit glasi:

„Radi neprestana daždja kroz mno-
go mjeseci, a po tom sliedeće trajne
suse, bila je veoma loša ovogodišnja
ljetina u južnih krajevih ove polovine
carstva.

Navlastito se to sbilo u Istri, na
Kvarnerskih Otocih, u Goričkoj, po
svom Krasu, pak u Dalmaciji i u juž-
nom Tirolu.

Prvi od podpisanih, proputovav
nedavno onaj dio Istre, u kom bijase
izabran poslanikom, imao je priliku na
svoje se oči osvjedočiti, da je osobito u
tom kraju nevolja naroda takva, da ne-
može biti žalostnija, jer većina već sada
nema čim da se prehrani, ni što da
posije.

U isto tako žalostnom stanju nalazi
se pučanstvo i gori spomenutih pokra-
jinah.

Bojat se je, da iz tako nevoljnog
stanja stvarih nepoteku najstrašnije po-
sjedice, da i samo umiranje od glada,
ako se s jedne strane nepomogne hitro i
dovoljno nesrećnomu puku, s druge pako,
dok nevolja traje, neobustavi utjeriva-
nje raznih porezab. Toga radi podpisani
upravljaju prešni upit na njegov. Preuz-
vijenost gosp. voditelja ministarstva nu-
tarjih poslova:

1. Je li visokoj vladi poznata ne-
volja gori recentih pokrajinah usljed
ovogodišnje neljetine?
2. Ako li, kojih se je sredstvah
vis. vlada jur latila i kojih se kani
još latiti, da preprieti što je prije mo-
guće škodljive posljedice te nevolje?

U Beču, 14. Oktobra 1879.“

Dr. Dinko Vitezic

Winkler, Dorelli, Greuter, Brandis, Šupuk,
Dr. Vošnjak, Zechetmayr, Klaić, Naberogoj.
Graf, Vitez pl. Schneider, Fischer, Fräscher,
Klav, Giovanelli Ign. Giovanelli Ivan, Baron
pl. Sternbach, Styrza, Zotta, Pajer, Graf
Bargheri, Obreca, Neumayer, Karlon, Dr.
Bulat, De Franceschi, Terlago, Consolati, Dr.
Vidulich, Vjek. Liechtenstein, Alfréd Liech-
tenstein, Dr. Jansa, Negrelli, Valussi, Dobl-
hamer, Bärnfund, Inca Croy, Zallinger,
Wieser, Gidel-Lannoy, Viktor Fuchs, Graf
Barbo, Oels, Poklukar, Lienbacher, Dr. Ren-
dit, Eichenauer, Dr. Bertolini, Baron pl.
Hippoliti, Ciampi, Hacheberg, Lazzarini,
Pflügl, Dr. Monti.

Dogodjaji u Kastvu.

Podje li ovako dalje, mi ćemo no-
rati za Kastav otvoriti posebnu rubriku.
Ima doista ljudi, koji bi htjeli, da se
toga, što se u Kastvu dogadja, u novine
ne javlja. Mi se u tom s njimi nesla-
žemo. Mi želimo, da občinstvo znade,

*) Dalmacija već nezahjevaju, jer se je tamo na-
rodna vjesti prilicno „probuđala“. Neće zahjevati nit
Primorje, kad se narod u njem bolje pobudila.

*) Za malo promjeno nećemo nam zamjeriti. List
je u Istri u Trstu. Kako smo ovo izdali prema
smjeru našega lista, tako ćemo sliedeće. Hvala na do-
sadanom trudu. Izrično želimo i molimo nastavak.
Urod „N. Sl.“